

Intro

Hvem representerer du i denne høringen? Kirkelige organer, organisasjoner og institusjoner

Undertype: KA Kirkelig arbeidsgiver og interesseorganisasjon

Spesifiser:

ikke besvart

Side 1

1 a) I forordet presenteres planens mål, hensikt og oppbygning. Kommentar til forordet:

I lys av den pågående utbyggingen av trosopplæring som skjer i norsk menigheter er det etter KAs oppfatning nødvendig at det vedtas en sentral plan for trosopplæring i Den norske kirke. Kirkemøtet er gjennom § 24 b) i kirkeloven gitt et mandat til å fastsette slike retningsgivende planer og programmer for den kirkelige undervisning, og denne paragrafen gir føringer for hvilke type plan dette skal være. Hovedbegrunnelsen for en nasjonal læreplan på dette området er etter vår oppfatning å sikre at Den norske kirkes medlemmer får likeverdig tilgang til noe av det samme kirkelige kjernestoff - uavhengig av bosted og lokale forhold. Planen bør videre gi overordnede læringsmål og rammer for den kirkelige undervisning i Den norske kirke. Samtidig er det viktig og nødvendig at den lokale kirke gis stor grad av frihet til å organisere, velge arbeidsformer og utforme den kirkelige undervisningen ut fra sine forutsetninger og prioriteringer. Denne balansen mellom avklarte sentrale føringer og lokal frihet er etter KAs oppfatning avgjørende for en tjenlig nasjonal plan.

1 b) Kapittel 1 beskriver sammenhengen mellom dåp og læring, forståelse av menigheten som lærende fellesskap, kort historikk og et helhetlig lærings syn. Kommentar til kapittel 1:

ikke besvart

Side 2

2 a) Kapitlet utdyper forståelsen av menigheten som læringsfellesskap, forståelsen av barn, unge og voksne i trosopplæringen og refleksjoner rundt innhold arbeidsmåter i trosopplæringen. Har dere synspunkt på dette?

"Vi deler" er en gjennomgående tilnærming i planen, og blir særlig fokusert i kap 2. Gjennom denne overskriften skal hele bredden i menighetens mangfoldige læringsmiljø løftes fram, og det vektlegges at hele menigheten er et lærende fellesskap. Denne tilnærmingen tilfører trosopplæringen verdifulle perspektiver, men kan likevel svekke fokuset på målrettet formidling av kjernestoff. Vi erfarer også at beskrivelsen av menigheten som læringsfellesskap samsvarer ofte ikke med erfart kirkevirkelighet i mange sokn. Den brede tilnærmingen til læring kan også medføre at fokuset på teologisk og pedagogisk kompetanse hos de som har hovedansvaret for trosopplæringen i menigheten kan svekkes.

Utdanningskrav til stillinger innen trosopplæring bør kunne begrunnes ut fra de læringsmål som er fastsatt i nasjonal plan. Planen er etter vår oppfatning for lite retningsgivende i forhold til bl.a. utdanningsinstitusjoner og fagmiljøer i forhold til innhold i grunn-, etter- og videreutdanning som skal utvikles for tilsatte innenfor trosopplæringsfeltet.

2 b) Kapitlet består av praksisfortellinger, kommenterende tekst og spørsmål til refleksjon og samtale.

Gi en vurdering av hvordan de ulike elementene fungerer:

Praksisfortellingene:

ikke besvart

Kommenterende tekst:

ikke besvart

Spørsmålene:

ikke besvart

2 c) Andre kommentarer til kapittel 2:

ikke besvart

Side 3

Kapittel 3 beskriver trosopplæringens innhold gjennom tre aspekter som må holdes sammen: "Livstolkning og livsmestring", "Kirkens overleverte tro" og "Kristen tro i praksis".

3 a) Er dette en tjenlig fremstilling av innholdet i trosopplæringen? Hvis nei, hva må endres?

nei

Planen gir en bred beskrivelse av ambisjonene for kirkens opplæring, og planen formidler nyttige erfaringer og refleksjoner fra prosjektperioden i trosopplæringsreformen. Vi er imidlertid spørrende til om planen har en tjenlig innretning som et nasjonalt plandokument. Vår hovedinnvending til det foreliggende utkastet er at den er for omfattende, og at den framstår mer som et ressursdokument som grunnlag for lokale planprosesser. Ut fra målsetting med sentrale planer bør den etter KAs oppfatning være mest mulig kortfattet, tydelig og avklarende der det er ønskelig å legge nasjonale føringer. Videre savner vi tydelige læringsmål tilpasset de ulike aldersgrupper. Etter vår oppfatning bør læringsmålene være planens hovedsak. Planen skjeller i for liten grad mellom forpliktende rammer/læringsinnhold, refleksjonsstoff og forslag/ideer til lokale tiltak. Vi vil anbefale at de verdifulle erfaringene og drøftingene som ligger til grunn for planutkastet gis ut som ressursmaterialet til det lokale planarbeidet. Selve planen bør derimot strammes inn og få en mer avgrenset form.

3b) Har presentasjonen et hensiktsmessig detaljningsnivå ?

Ikke besvart

Kommentar:

ikke besvart

Andre kommentarer til kapittel 3:

ikke besvart

Side 4

Kapittel 4 beskriver trosopplæringens oppbygning og grunnleggende forutsetninger for utvikling av menighetens lokale trosopplæringsplan.

4a) Har dere kommentarer til dimensjoneringsnormen på 315 timer?

ikke besvart

Kommentar:

I kap 4 behandles bl.a. trosopplæringsens omfang, og utkastet viderefører på dette punkt språkbruken om at reformen har en "dimensjoneringsnorm på 315 timer" og det skisseres nærmere hvordan disse timene tenkes fordelt mellom 3 hovedaldersgrupper 0-5 år (50 timer), 6-12 år (145 timer) og 13-18 år (120 timer hvorav 60 timer forutsettes anvendt til konfirmasjonstiden). KA vil problematisere bruken av begrepet dimensjoneringsnorm som etter vår oppfatning fremstår som et utydelig begrep. En fremtidig plan og det tilhørende rapporterings- og kontrollsystem, må tydeliggjøre klart hva slags forpliktelse det enkelte sogn gis i forhold til sine medlemmer. Forståelsen av hva en undervisningstime er, må derfor tydeliggjøres for å muliggjøre lokal planlegging, personaldisponering, budsjettarbeid osv. En klargjøring vil også være helt avgjørende i forhold til de godkjeningsrutiner som er skissert for lokale planer, og vil bidra til at den fremstår som retningsgivende for det lokale arbeid. Vi viser her til planleggingssystemer i skolesektoren som etter vår oppfatning bør kunne tilpasses til den kirkelige undervisningsvirksomhet. KA vil videre understreke at ambisjonsnivået for trosopplæringsarbeidet i den nye planen må legges på et realistisk nivå i forhold til de ressurser som nå avtegner seg som sannsynlige. Ut fra dagens tilskuddsnivå er den foreslåtte dimensjonsnorm på 315 timer for høyt.

4b) Har dere kommentarer til beskrivelsen av timeberegning?

ikke besvart

4c) Kapitelet beskriver et helhetlig læringsløp fra 0 til 18 år, men skisserer fokus, omfang, innholdselement og tiltak for tre ulike aldersspenn. Har dere synspunkter på dette?

ikke besvart

4 d) Andre kommentarer til kapittel 4:

ikke besvart

Side 5

Kapittel 5 omhandler konfirmasjonstiden.

5a) Konfirmasjonstiden omtales i et eget kapittel for å fremheve konfirmasjonens plass i trosopplæringen. I tillegg vil det bli utarbeidet en håndbok til bruk i konfirmasjonsundervisningen. Har dere synspunkt på dette?

KA vil gjøre oppmerksom på at planen omtaler konfirmasjonstidens varighet og omfang på en langt sterkere regulerende måte enn de øvrige elementer i det samlede trosopplæringsprogram uten at dette synes å være begrunnet (se for eksempel anvendelsen av begrepet "skal" på s. 20 ff). KA støtter fullt ut tanken om at konfirmasjonstiden representerer den helt særegne kirkelige undervisningstradisjon og at det bør arbeides bevisst for å bevare og videreutvikle dette som del av trosopplæringsreformen. Slik utkastet nå fremstår, mangler denne særstilling imidlertid en aktiv begrunnelse. Isteden fremstår teksten som repeterende i forhold til tidligere konfirmasjonslovgivning og plandokumenter og henvisende til den gamle Håndboka på s. 21. KA mener at en ny plan må gjennomarbeide helheten i feltet og sørge for å utvikle en aktiv begrunnelse for alle elementer som vurderes som kjerneelementer/perioder i kirkens fremtidig trosopplæring.

5b) Konfirmasjonstidens omfang foreslås utvidet til 60 timer fordelt over et tidsrom på åtte til tolv måneder (jfr. veiledning til beregning av timer i kap.4).

Hva synes dere om dette timetallet?

Ikke besvart

Kommentar:

ikke besvart

5 c) I planen er det foreslått at konfirmasjonstiden normalt gjennomføres det året konfirmantene fyller 15 år. Tidligere dispensasjonsprosedyre utgår. Har dere kommentarer til dette?

ikke besvart

5d) Andre kommentarer til kapittel 5:

Det er utviklingen av den offentlige skolens kristendomsfag som ligger til grunn som hovedpremiss for Stortingets vedtak om trosopplæringsreformen som et statlig finansieringsansvar. KA mener at planen må bygge inn i seg en tydeligere drøfting og avklaring av læringsinnholdet i kirkens trosopplæring i forhold til innholdet i skolens RLE fag. Selv om skolen ikke lenger gir trosopplæring, er det kunnskapselementer i skolens RLE-faget som er relevante for kirkens opplæring. Det bør komme tydelig fram på hvilken måte Den norske kirke nå forholder seg til skolens undervisning i RLE. Dette bør etter vår oppfatning medføre at en også klargjør tydeligere hvilke læringsmål som anses viktigst i forhold til ulike aldersgrupper. Ved større endringer i skolens læreplaner bør kirken etter KAs oppfatning foreta en gjennomgang av disse med sikte på mulige konsekvenser av det kirkelige planverk.

Side 6

6 a) Må alle perspektivene være med i planen? Hvis nei, hvilke kan tas ut?

ja

b) Er det andre perspektiv som mangler? Hvis ja, hvilke?

nei

6c) Kommentar til kapittel 6:

Samarbeid med hjemmet og familien:

ikke besvart

Barn og unges medvirkning:

ikke besvart

Inkludering og tilrettelegging:

ikke besvart

Gudstjeneste:

ikke besvart

Diakoni:

ikke besvart

Kirkemusikk og kultur:

ikke besvart

Frivillig medarbeiderskap:

ikke besvart

Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner:

ikke besvart

Tverrfaglig samarbeid:

ikke besvart

Kommunikasjonsarbeid:

ikke besvart

Side 7

Kapittel 7 beskriver prosessen med å utarbeide en lokal plan for trosopplæring.

7 a) Gir framstillingen hjelp til denne prosessen? Hvis nei, hva må endres?

ja

7b) Andre kommentarer til kapittel 7:

Planen forutsetter at det vedtas lokale trosopplæringsplaner på grunnlag av forutsetningene i den sentrale planen. Planutkastet legger vekt på at barn, unge og foreldre involveres både i de lokale planprosessene og i evaluering av den opplæring som foregår. KA er glad for at planen vektlegger viktigheten av å involvere brukerne på en aktiv måte. Slik brukermedvirkning og evaluering i forhold til kirkens trosopplæring er imidlertid krevende metodisk. Vi viser her til "Stadig bedre" som er et kvalitetsverktøy utviklet av KA for å arbeide systematisk med kvalitet og tilbakemelding fra brukerne av kirkelig undervisning. Mange menigheter bruker dette verktøy, og rapporterer bl.a. at det bidrar positivt til tverrfaglig fokus på utvikling av den faglige kvaliteten på arbeidet. Betydningen av brukerdialog bør fremheves tydeligere som utviklingsmetode i planen.

Side 8

Kapittel 8 beskriver dagens ordninger når det gjelder ansvarsforhold, tjenesteordninger og kirkelov.

8 a) Er det behov for å endre noen av de gjeldende ordningene for å ivareta en fornyet trosopplæring? Hvis ja, hva bør endres?

ja

Med hensyn til de strukturelle, organisatoriske og administrative forhold som knytter seg til trosopplæringsfeltet er dette overflattisk beskrevet i planens kap 8. Dagens kirkeordning er uklar mht til ansvarsforhold på flere sentrale områder når det gjelder kirkens undervisning. Konkret gjelder dette følgende områder:

- Forholdet mellom prestedtjenestens og rådenes ansvar på området.
- Prestedtjenestens forpliktelse på lokalt fastsatte planer
- De lokale rådenes grunnlag for utøvelse av styring og organisering av det arbeid som skal gjøres i forhold til ulike grupper tilsatte i lys av bl.a. fastsatte tjenesteordninger.
- Forholdet mellom menighetsrådenes og fellesrådets planarbeid.
- Uklarhet om ansvar og planprosess ved tiltak på prostinivå eller andre samarbeidssnivå over sokn eller fellesrådsområde.
- utfordringer knyttet til ansvarsforhold i overgang mellom prosjektfase og ordinær drift, særlig mht forholdet mellom prosjektledere og vigslede medarbeidere.

KA har sammen med andre instanser pekt på behovet for en gjennomgang på dette området. Det har fra sentralkirkelig hold i lengre tid vært signalisert at det ved overgang fra prosjekt til drift og i forbindelse med utarbeidelse av ny plan for trosopplæring, ville bli ryddet opp i de strukturelle utfordringer som i særlig grad er knyttet opp til undervisningsfeltet i Den norske kirke. Dette er utfordringer som etter vår og manges oppfatning sterkt vanskeliggjør realiseringen av trosopplæringsreformen og som bør løses av hensyn til reformens framtid.

KA vil anmode om at Kirkerådet på dette området tar ansvar for å utarbeide et mer gjennomarbeidet forslag til en fremtidig ønskelig ansvars- og myndighetsfordeling på opplæringsfeltet i Den norske kirke. Hovedtrekkene i denne bør på sikt innarbeides i et nytt kap 8. KA foreslår at det snarlig etableres en arbeidsgruppe med representanter fra bl.a. KKD, KR og KA for å få identifisert hvilke områder av det kirkelige regelverk som bør endres, og at det igangsettes drøftingen av mulige alternative løsninger i forhold til dagens ordning.

8 b) Forslag til plan for trosopplæring forutsetter at menighetens plan skal godkjennes av biskopen. Har dere synspunkt på dette?

Utkastet legger opp til at menighetsrådets planer skal godkjennes av biskopen. Biskopene skal vurdere planens innhold, mål, realisme og systematikk ut fra retningslinjene i planen. KA er positiv til at lokale planer skal godkjennes av biskopen, men det forutsetter at biskopens mandat er klarere beskrevet og avgrenset. Biskopens rolle som godkjenninginstans må være motivert ut fra hensynet til biskopens rolle som tilsynsmyndighet med tanke på kirkens lære og liturgi, § 2 i Tjenesteordning for biskoper. Dette vil innebære at biskopens tilsyn primært skal ha fokus på at de overordnede læringsmål og kjernestoff bli ivarettatt i de lokale planene. Dette forutsetter en tydeligere avklaring av læringsmål og kjernestoff i planen. En mer generell godkjenningmyndighet og/eller godkjenning av planer uten en klarere avgrensning av kriteriene for godkjenning, åpner for vilkårlighet i godkjenningspraksisen. KA frykter at dette vil kunne svekke den lokale selvstendighet, og kan medføre at det bindes opp stillingsressurser på regionalt nivå knyttet til detaljerte godkjenningsrutiner. Det bør også avkalres om biskopen skal godkjenne planer ut fra tilgjengelige ressurser lokalt, eller om godkjenningen også vil innebære en vurdering av ressurstilgangen på området.

8 c) Andre kommentarer til kapittel 8:

ikke besvart

Side 9

Kapittel 9 henviser til maler og verktøy for lokal planprosess og vil gjøres tilgjengelig på

www.kirken.no/storstavalt.no

9) Kommentar til kapittel 9:

ikke besvart

Side 10

Helhetlig vurdering og generelle kommentarer

10 a) Vil planen være et tjenlig redskap for det lokale planarbeidet i menigheten med å utvikle en systematisk og sammenhengende trosopplæring? Hvis nei, hva må endres?

ja

10 b) Gir planen tilstrekkelige retningslinjer til menighetene for å utvikle en lokal plan som skal godkjennes av biskopen? Hvis nei, hva mangler/må endres?

ja

10 c) Er det deler av planen som bør utvides/forkortes?

ikke besvart

10 d) Er det anliggende som ikke er med i planen, men som burde vært ivaretatt?

ikke besvart